Lietas Nr. C35046110
Lietas arhīva Nr. SKC-0125-14

S P R I E D U M S

Rīgā 2014.gada 14.februārī

Latvijas Republikas Augstākas tiesas Civillietu departaments šādā sastāvā

tiesnese referente E. Vernuša

tiesnese A. Briede

tiesnesis V. Maksimovs

izskatīja rakstveida procesā /pers. E/ un /pers. F/ pārstāves kasācijas sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 20.februāra spriedumu AS „Parex banka" prasībā pret /pers. E/ un /pers. F/ par aizdevuma pamatsummas, procentu un līgumsoda piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] AS „Parex banka" cēlusi tiesā prasību, vēlāk to papildinot, pret atbildētājiem /pers. E/ un /pers. F/ par aizdevuma pamatsummas, procentu un līgumsoda piedziņu, norādot, ka 2006.gada 30.martā prasītāja un atbildētājs noslēguši kredīta līgumu Nr.2.1.15.1.8.-06/56, saskaņā ar kuru /pers. E/ piešķirts aizdevums EUR 24 200 ar atmaksas termiņu līdz 2009.gada 29.martam ieskaitot, ar procentu likmi 2,5% gadā + EUR 6 mēnešu LIBOR no izmantojamās summas par tās faktisko izmantošanas laiku.

Saskaņā ar 2006.gada 30.marta ieķīlājuma līgumu Nr.2.1.15.8.-06/56-IE1 minētā kredīta atmaksu atbildētājs nodrošinājis ar publisku hipotēku, kas nodibināta uz viņam piederošo nekustamo īpašumu, kas sastāv no dzīvokļa īpašuma Nr.17 ar kopējo platību 27,68 m² un pie tā piederošām 2768/446091 kopīpašuma domājamām daļām no daudzdzīvokļu mājas un zemes gabala, kas atrodas /adrese/.

[1.1] /pers. F/ 2006.gada 30.martā iesniegusi prasītājai galvojumu Nr.2.1.15.1.8.-06/56-GL2, ar kuru uzņēmusies saistības kā pats parādnieks, solidāri ar /pers. E/ atbildēt prasītājai par viņa saistībām, kas nodibinātas, pamatojoties uz kredīta līgumu, tajā skaitā ne tikai par parāda pamatsummu, bet arī par procentiem par kredīta (aizdevuma) lietošanu un rezervēšanu, komisijas maksām, nokavējuma procentiem un līgumsodu, kā arī visiem iespējamiem izdevumiem, kas saistīti ar parāda atgūšanu.

[1.2] Saskaņā ar 2007.gada 8.janvāra vienošanos Nr.1 prasītāja /pers. E/ piešķīrusi papildu kredītu EUR 13 500 kā rezultātā kopējā izsniegtā aizdevuma summa ir EUR 37 350. Pamatojoties uz 2007.gada 8.janvāra vienošanos Nr.1 pie ieķīlājuma līguma mainīta nodrošināmā prasījuma summa.

AS „Parex banka" un atbildētājs 2009.gada 4.martā noslēguši vienošanos Nr.2 par kredīta līguma grozījumiem. /pers. F/ 2009.gada 4.martā iesniegusi prasītājai galvojumu Nr.2.1.15.1.8.-06/56-GL3.

[1.3] Kredīta līguma darbības laikā atbildētājs /pers. E/ kavējis maksājumu termiņus. Atbildētājiem 2009.gada 29.decembrī nosūtīts brīdinājums veikt pamatsummas, nesamaksāto procentu par kredīta izmantošanu, līgumsoda un nokavējuma procentu atmaksu. Atbildētāji uz brīdinājumu nav atsaukušies un parādu nav atmaksājuši, līdz ar to kredīta līgums izbeigts 2010.gada 11.janvārī.

Atbildētāju neizpildīto saistību apmēru veido:

1) galvenais parāds EUR 38 142,05 jeb Ls 26 806,39, kas sastāv no neatmaksātā aizdevuma EUR 36 477,70 un nesamaksātajiem procentiem EUR 1664,35 par aizdevuma lietošanu par laiku no 2009.gada 25.februāra līdz 2010.gada 11.janvārim;

2) līgumsods saskaņā ar kredīta līguma 6.2.punktu par laiku no 2009.gada 25.februāra līdz 2010.gada 11.janvārim EUR 781,39 jeb Ls 549,16;

3) nokavējuma procenti saskaņā ar kredīta līguma 6.4.punktu par laiku no 2010.gada 12.janvāra līdz 2010.gada 19.aprīlim EUR 18 689,60 jeb Ls 13 135,13; kopā EUR 57 613,04 jeb Ls 40 490,67. Latos pārrēķins veikts pēc Latvijas Bankas noteiktā nemainīgā

kursa EUR 1 = Ls 0,702804.

[1.4] Pamatojoties uz Civillikuma 1587., 1651., 1692., 1698., 1702., 1716., 1717., 1720., 1753., 1756., 1764., 1943., 1946.pantu, prasītāja lūgusi piedzīt solidāri no atbildētājiem prasītājas labā kredīta parāda pamatsummu Ls 26 806,39, līgumsodu Ls 549,16 un nokavējuma procentus Ls 13 135,13, pavisam kopā Ls 40 490,67, tiesas izdevumus – samaksāto valsts nodevu Ls 694,91 un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 18,50, kā arī nokavējuma procentus Ls 134,03 (Ls 38 142,05 x 0,5% x 1) dienā par laiku no 2010.gada 20.aprīļa līdz sprieduma izpildes dienai.

[2] Ar Siguldas tiesas 2010.gada 12.maija spriedumu no atbildētājiem prasītājas labā solidāri piedzīts parāds - kredīta pamatsumma Ls 26 806,39, līgumsods Ls 549,16 un nokavējuma procenti Ls 13 135,13, pavisam kopā Ls 40 490,67; tiesas izdevumi – samaksātā valsts nodeva Ls 694,91 un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 18,50, kopā Ls 713,41; nokavējuma procenti Ls 134,03 (38 142, 05 x 0, 5% x 1) dienā par laiku no 2010.gada 20.aprīļa līdz sprieduma izpildes dienai.

[3] Izskatījusi lietu sakarā ar /pers. E/ un /pers. F/ apelācijas sūdzību, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija ar 2012.gada 20.februāra spriedumu AS „Parex banka" prasību apmierinājusi daļēji.

Tiesa piedzinusi no /pers. E/, bet piedziņas neiespējamības gadījumā no /pers. F/ AS „Parex banka" labā aizdevuma pamatsummu Ls 25 636,67, procentus par aizdevuma lietošanu par laiku no 2009.gada 25.februāra līdz 2010.gada 11.janvārim Ls 1169,71, līgumsodu par laiku no 2009.gada 25.februāra līdz 2010.gada 11.janvārim Ls 549,16, nokavējuma procentus par laiku no 2010.gada 12.janvāra līdz 2010.gada 19.aprīlim Ls 13 135,13 un tiesas izdevumus Ls 713,41, kopā Ls 41 204,09; tiesa noteikusi AS „Parex banka" tiesības par laiku no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt nokavējuma procentus 0,5% apmērā dienā no aizdevuma pamatsummas un procentu par aizdevuma lietošanu kopsummas Ls 26 806,39.

Tiesa noraidījusi prasību daļā par aizdevuma pamatsummas, procentu un līgumsoda solidāru piedziņu un piedzinusi no /pers. E/ valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 4,31.

Spriedumā norādīti šādi argumenti.

[3.1] Lietā ir pierādīts, ka prasītāja savas saistības izpildīja, izmaksājot atbildētājam /pers. E/ kredītu kopsummā EUR 37 350, savukārt atbildētājs /pers. E/ savas saistības pienācīgi nav pildījis, sākotnēji kavējot kredīta līgumā noteiktos maksājuma termiņus, bet pēc 2009.gada februāra pārtraucot veikt maksājumus. Prasītāja saskaņā ar aizdevuma līguma 6.1.punktu un Civillikuma 1589.pantu 2009.gada 29.decembrī nosūtījusi atbildētājiem paziņojumu par uzņemto saistību izpildi un kredīta līguma pirmstermiņa izbeigšanu, paziņojot, ja parāds netiks samaksāts, noslēgtais kredīta līgums vienpusējā kārtā tiks izbeigts 2010.gada 11.janvārī.

[3.2] /pers. E/ nekādus maksājumus nav veicis, tādējādi nav ievērojis Civillikuma 1587.panta prasības par pienākumu izpildīt saistības un Civillikuma 1756., 1943., 1946.panta prasības par aizņēmēja pienākumu atdot aizdevuma summu un procentus, līdz ar to prasītāja vienpusēji atkāpusies no kredīta līguma ar 2010.gada 11.janvāri.

[3.3] Saskaņā ar prasības pieteikumā ietverto aprēķinu no /pers. E/ prasītājas labā ir piedzenama aizdevuma pamatsumma Ls 25 636,67, procenti par aizdevuma lietošanu par laiku no 2009.gada 25.februāra līdz 2010.gada 11.janvārim Ls 1169,71, līgumsods par laiku no 2009.gada 25.februāra līdz 2010.gada 11.janvārim Ls 549,16, nokavējuma procenti par laika posmu no 2010.gada 12.janvāra līdz 2010.gada 19.aprīlim Ls 13 135,13, kopā Ls 40 490,67.

[3.4] Ņemot vērā /pers. F/ kā galvinieka atbildību saskaņā ar Civillikuma 1698.pantu par galveno parādu, tā blakus prasījumiem un tiesu izdevumiem, piedziņas neiespējamības gadījumā no atbildētāja /pers. E/ minētās summas prasītāja labā piedzenamas no atbildētājas /pers. F/.

Saskaņā ar Civillikuma 1672.pantu solidāras saistības nodibina ar līgumu, testamentu vai likumu, bet ne Civillikuma normas, ne arī starp pusēm noslēgtie līgumi neparedz solidāru atbildētāja kā aizņēmēja un galvinieka atbildību, tāpēc prasība daļā par solidāru piedziņu ir noraidāma.

[3.5] Atbildētāju apelācijas sūdzībā minētais arguments, ka aizņēmējs nekad nav atteicies no savām saistībām un saistību izpildes, bet pagaidām nonācis īslaicīgās grūtībās, nav pamatots. Minētais apstāklis saskaņā ar Civillikuma 1587.pantu neatbrīvo atbildētājus no pienākuma izpildīt apsolīto, turklāt atbildētāji šādu apstākļu esamību nav arī pierādījuši.

[3.6] Tāpat nav pamatots atbildētāju arguments, ka viņi nav saņēmuši prasītāja 2009.gada 29.decembrī nosūtītos brīdinājumus, jo no lietas materiālos esošā sūtījumu saraksta un AS „Latvijas Pasts" kvīts par ierakstītas vēstules pieņemšanu kopijas ir redzams, ka 2009.gada 29.decembra paziņojums par uzņemto saistību izpildi un kredīta līguma pirmstermiņa izbeigšanu nosūtīts atbildētājiem uz līgumos norādītajām adresēm, kurās viņiem bija jābūt sasniedzamiem, turklāt pierādījumi tam, ka minētie sūtījumi netika saņemti, lietā nav iesniegti.

[3.7] Nav pamatota atsauce uz atbildētāju pārstāvja iesniegumu par kredīta pārstrukturizēšanu un norāde uz prasītāja pienākumu izvērtēt aizņēmuma kredītrisku un piedāvāt reālus kredīta restrukturizācijas piedāvājumus. Kā redzams no prasītājas sniegtajām atbildēm, atbildētāju pārstāves 2010.gada 9.marta iesniegums prasītājai iesniegts jau pēc kredīta līguma izbeigšanas un prasības celšanas tiesā, kad prasītāja bija uzsākusi darbības parāda atgūšanai. Savukārt pirms 2009.gada 29.decembra paziņojuma par kredīta līguma pirmstermiņa izbeigšanu un prasības celšanu prasītāja nosūtījusi atbildētājiem vairākus paziņojumus un brīdinājumus – 2009.gada 20.janvāra paziņojumu par kredīta pilnīgas atmaksas beigu termiņu, kuru atbildētāji saņēmuši 2009.gada 22., 23.janvārī, 2009.gada 12.februārī un 12.martā brīdinājumus par saistību neizpildi un kredīta līguma pirmstermiņa izbeigšanu, kurus atbildētāji neieradās saņemt pasta nodaļā. Uz minētajiem sūtījumiem atbildētāji nav reaģējuši – samaksu nav veikuši, nav informējuši par samaksas kavējuma iemesliem, kā arī nav iesnieguši priekšlikumus par saistību izpildi vai kredīta pārstrukturizēšanu. Ņemot vērā

minēto, prasītājas rīcība, 2009.gada 29.decembrī paziņojot par kredīta līguma pirmstermiņa izbeigšanu un nesagaidot nekādu atbildētāju reakciju 2010.gada 11.janvārī vienpusējā kārtā izbeidzot kredīta līgumu, bija tiesiski pamatota. Tādējādi, pretēji apelācijas sūdzībā norādītajam, nav konstatējams Civillikuma 1.panta pārkāpums no prasītājas puses.

[3.8] Nav pamatota arī atbildētāju atsauce uz Eiropas Kopienu Padomes 1993.gada 5.aprīļa direktīvu 92/13/EEK un Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktu, sesto un vienpadsmito daļu un secinājums par līguma punktu Nr.6.2., 6.3., 6.4., 6.5. neatbilstību Patērētāju tiesību aizsardzības likuma normām, jo tas nav argumentēts. Atbildētāji nav motivējuši, tieši kuri minētie līguma punktu noteikumi un kādu iemeslu dēļ rada būtisku neatbilstību tajos noteiktajās pušu tiesībās un pienākumos par sliktu atbildētājiem.

[3.9] Tāpat nav pamatots apelācijas sūdzībā minētais arguments, ka pirmās instances tiesa nav vērtējusi pušu noslēgtā līguma noteikumus attiecībā uz pielīgtā līgumsoda apmēra atbilstību Civillikuma 1.panta ietvertajam labas ticības principam. Prasītāja pieprasītā līgumsoda apmērs – Ls 549,16, nerada šaubas par tā samērīgumu un atbilstību Civillikuma 1.pantam.

[3.10] Nav pamatots apelācijas sūdzībā minētais arguments, ka pirmās instances tiesā nav ievērotas procesuālo tiesību normas.

Atbildētāju apelācijas sūdzības arguments, ka no pirmās instances tiesas sprieduma nav secināms par prasības pieteikuma nosūtīšanu atbildētājiem atbilstoši Civilprocesa likuma 148.pantam, nav pamatota. Civilprocesa likuma 193.pants neparedz norādīt tiesas spriedumā, ka atbildētājiem ir nosūtīts prasības pieteikums. Kā redzams no lietas materiāliem, pēc lietas ierosināšanas 2010.gada 3.februārī pirmās instances tiesa atbilstoši Civilprocesa likuma 148.pantam ir nosūtījusi atbildētājiem prasības pieteikumu, taču atbildētāji nav ieradušies pasta nodaļā to saņemt. Ņemot vērā minēto, nav pamata uzskatīt, ka pirmās instances tiesa būtu pieļāvusi procesuālo tiesību normu pārkāpumu.

Tāpat nav pamatots atbildētāju apelācijas sūdzībā minētais arguments par pirmās instances tiesas tiesībām un pienākumu atlikt lietas izskatīšanu saskaņā ar Civilprocesa likuma 210.panta pirmās daļas 2.punktu un 209.panta 3.punktu.

[4] Kasācijas sūdzību par spriedumu iesniegusi /pers. E/ un /pers. F/ pārstāve ar lūgumu atcelt spriedumu un nodot lietu jaunai izskatīšanai, norādot šādus argumentus.

[4.1] Likumdevējs saskaņā ar Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmito daļu noteicis tiesai pienākumu, izskatot strīdus ar patērētājiem, izvērtēt līguma nosacījumus. Tiesa nav izvērtējusi līguma 6.2, 6.3., 6.4., 6.5.punktu. Kredīta līguma 6.4 punktam ir patērētāja sodīšanas pazīmes. Prasītāja, tā vietā, lai izmantotu patērētājam lētāku saistības izpildes variantu, iedzīvošanās nolūkos izmantojusi patērētājam dārgāku saistības izpildes veidu. Prasītāja, izmantojot tiesības pārdot ķīlas tiesību, neatkāpjoties no līguma, atgūtu konkrētu aizdevuma daļu, bet nevajadzētu piemērot soda klauzulu. Tādējādi atbildētāja parādsaistības būtu mazākas. Līdz ar to konstatējams, ka līguma 6.4. punkts paredz neproporcionālu sodu, kas nav pieļaujams un attiecībā uz patērētāju atbilstoši Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta trešās daļas 4.punktam atzīstams par netaisnīgu līguma noteikumu un nav piemērojams. Aizdevuma līguma 6.4 punkts paredz aprēķināt procentus par procentiem, ko nevar uzskatīt par taisnīgu līguma noteikumu.

[4.2] Civillikuma 1759. un 1765.pantu tiesa piemērojusi nepareizi, jo atzinusi, ka prasītāja 2010.gada 11.janvārī atkāpusies no līguma izpildes, tādējādi vienošanās par nokavējuma procentu apmēru arī ir zaudējusi spēku. Līdz ar to noteiktais nokavējuma procentu apmērs nav atbilstošs materiālajām tiesību normām.

[4.3] Atbilstoši judikatūrai tiesai jautājums par līgumsoda samērīgumu un taisnīgumu izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civillikuma 5.pantā norādīto taisnības apziņu un vispārējiem tiesību principiem.

[5] Prasītāja AS „Reverta" (nosaukums no AS Parex banka" mainīts 2012.gada 10.maijā) iesniegusi paskaidrojumus sakarā ar kasācijas sūdzību, norādot, ka tiesas spriedums ir likumīgs un pamatots.

Motīvu daļa

[6] *Pārbaudījis sprieduma likumību attiecībā uz personām, kuras to pārsūdzējušas, un attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā, kā to noteic Civilprocesa likuma 473.panta pirmā daļa, Civillietu departaments atzīst, ka apelācijas instances tiesas spriedums* daļā par nokavējuma procentu par laiku no 2010.gada 12.janvāra līdz 2010.gada 19.aprīlim Ls 13 135,13 piedziņu, par prasītājas tiesībām par laiku no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt nokavējuma procentus 0,5% dienā no aizdevuma pamatsummas un procentu par aizdevuma lietošanu kopsummas Ls 26 806,39, kā arī par tiesas izdevumu piedziņu, ir *atceļams un lieta šajā daļā nododama jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.*

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka tiek pārsūdzēts viss apelācijas instances tiesas spriedums, taču kasācijas sūdzībā nav argumentu par spriedumu prasības noraidītajā daļā, līdz ar to šajā daļā spriedums ir stājies likumīgā spēkā.

[7] Lietā nav apstrīdēts apelācijas instances tiesas konstatējums par kredīta, ieķīlājuma un galvojuma līgumu noslēgšanu, kā arī fakts, ka prasītāja savas saistības izpildīja un izsniedza /pers. E/ kredīta summas, kā to paredz kredīta līgums.

Atbilstoši Civillikuma 1587.panta jēgai pienācīgi noslēgti līgumi ir jāpilda, savukārt Civillikuma 1943. pants noteic, ka aizņēmējam jāatdod tāda pati summa vai tāds pats daudzums, kādu viņš saņēmis.

Tā kā nav strīda par to, ka /pers. E/ ir saņēmis līgumos norādītās naudas summas, tad atbilstoši iepriekš minētajām tiesību normām, viņam tās ir jāatdod prasītājai. Faktiski kasācijas sūdzībā netiek iebilsts, ka atbildētājam nebūtu jāatdod parāda pamatsumma, līdz ar to spriedums daļā par pamatparāda piedziņu ir pareizs.

Kasācijas sūdzībā netiek apstrīdēts arī tiesas secinājums attiecībā uz procentiem par aizdevuma lietošanu laikā no 2009.gada 25.februāra līdz 2010.gada 11.janvārim, tas ir līdz laikam, kad tika izbeigts līgums. Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka minētais atbilst aizdevuma līgumu noteikumiem, kas ir jāpilda. Līdz ar to arī šajā daļā nav pamata sprieduma atcelšanai.

[8] Kredīta līguma 6.2.punktā puses ir vienojušās par līgumsodu, ja tiek kavēti līgumā noteiktie maksājuma termiņi. Prasītāja, ceļot prasību, lūgusi piedzīt līgumsodu par laiku līdz 2010.gada 11.janvārim Ls 549,16.

Kasācijas sūdzības iesniedzējs, atsaucoties uz Senāta 2008.gada 14.maija spriedumu lietā SKC-212, norāda, ka jautājums par līgumsoda samērīgumu un taisnīgumu izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civillikuma 5.pantā norādīto taisnības apziņu un vispārējiem tiesību principiem.

Kā redzams no pārsūdzētā sprieduma tiesa ir vērtējusi līgumsoda atbilstību Civillikuma 1.pantā ietvertajam labas ticības principam un atzinusi, ka konkrētajā gadījumā līgumsods ir atzīstams par samērīgu.

Kasācijas sūdzības iesniedzēja ieskatā, tiesai attiecībā uz līguma 6.2.punktu bija jāpiemēro Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6.panta vienpadsmitā daļa un jāatzīst minētais līguma noteikums par spēkā neesošu.

Minētā likuma 6.panta pirmajā daļā noteikts, ka ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, šo likumu un citiem normatīvajiem aktiem. Savukārt šā panta trešās daļas 4.punkts nosaka, ka līguma noteikums, kuru līgumslēdzējas puses savstarpēji nav apspriedušas, ir netaisnīgs, ja tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Par netaisnīgiem līguma noteikumiem uzskatāmi noteikumi, kas uzliek patērētājam, kurš neizpilda vai nepienācīgi izpilda līgumsaistības, neproporcionāli lielu līgumsodu vai citu kompensāciju par līgumsaistību neizpildi vai nepienācīgu izpildi salīdzinājumā ar līgumsaistību neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus.

Savukārt minētā panta piektajā daļā noteikts, ka līguma noteikums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapspriestu, ja līgums sastādīts iepriekš un patērētājam līdz ar to nav bijis iespējams ietekmēt attiecīgā līguma noteikumus.

Senāta ieskatā, konkrētajā gadījumā nav pamata atzīt līguma noteikumu par līgumsoda iekļaušanu līgumā kā netaisnīgu, jo, pirmkārt, līgumsods konkrētajā gadījumā nav nesamērīgs, kas secināms izvērtējot pamatparāda un līgumsoda lielumu, ko tiesa ir darījusi, otrkārt, nevar uzskatīt, ka līgums nav apspriests, jo /pers. E/ ar prasītāju noslēdzis vēl divas papildu vienošanās par kredīta līguma grozījumiem, tādējādi nav strīda, ka līguma saturs viņam bija zināms un apspriests, treškārt, līgumsoda iekļaušanu līgumā pašu par sevi nevar uzskatīt par netaisnīgu līguma noteikumu.

Līdz ar to kasācijas sūdzības argumenti nav pamats sprieduma atcelšanai daļā par līgumsoda piedziņu.

[9] Tiesa ir konstatējusi, ka prasītāja saskaņā ar kredīta līguma noteikumiem 2010.gada 11.janvārī izbeidza līgumu.

Apelācijas instances tiesa piedzina līgumsodu par laika posmu līdz 2010.gada 11.janvārim, tas ir līdz brīdim, kad līgums tika izbeigts. Taču nokavējuma procentus, kādi paredzēti kredīta līguma 6.4.punktā tiesa piedzina arī par laika posmu no 2010.gada 11.janvāra līdz 2010.gada 19.aprīlim, kad iesniegti pēdējie prasības papildinājumi, kā arī par laiku līdz sprieduma izpildei.

Civillietu departamenta ieskatā, nokavējumu procentu piedziņu nevar uzskatīt par pamatotu un spriedums šajā daļā ir atceļams.

Sakarā ar nokavējumu Civillikums paredz līguma atcelšanu divos veidos, pirmkārt, tādu, kurā kreditoram ir tiesības prasīt līguma atcelšanu, otrkārt, tādu, kurā kreditors tiesīgs vienpusēji paziņot par līguma izbeigšanu. Pirmajā gadījumā, ja parādnieks nepiekrīt, ceļama prasība tiesā, piemēram, Civillikuma 1663., 2043., 2171.pantā paredzētajos gadījumos līgums beidz pastāvēt uz tiesas sprieduma pamata, un tas ir svarīgi no līgumsoda un procentu aprēķināšanas viedokļa, līdz spriedumam līgums ir pastāvējis. Otrajā gadījumā pietiek ar vienas puses paziņojumu par atkāpšanos no līguma, un tāda saskaņā ar Civillikuma 1589.pantu pielaižama tad, kad pamatota ar paša līguma raksturu, vai to atļauj likums, vai arī tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta. Tad līgums ir izbeigts ar brīdi, kad tiesīgā puse paziņo par atkāpšanos.

Ja strīda gadījumā tiesā tiek konstatēts pamats atkāpties no līguma, tad tas uzskatāms par izbeigtu atkāpšanās brīdī, kas attiecīgi ņemams vērā pie procentu un līgumsoda aprēķina.

No iepriekš norādītā izriet, ka vairs nepastāv līgumisks (juridisks) pamats piemērot bijušā līguma noteikumus par līgumiskajiem procentiem. Prasītājam bez šaubām ir tiesības saņemt kredīta nedzēsto pamatsummu, kā arī procentus un līgumsodu, kas uzkrājušies līdz līguma izbeigšanas brīdim, un tā kā tas ir kapitāls, kas atrodas pie citas personas – tad no līguma izbeigšanas brīža arī likumiskos

procentus saskaņā ar Civillikuma 1753.pantu. Minētais attiecas arī uz laiku līdz sprieduma izpildei kā tas noteikts Civilprocesa likuma 195.pantā.

Uz šādu strīda risinājumu norādīts arī Senāta 2013.gada 30.janvāra spriedumā lietā SKC- 644, kurā Senāts precizēja judikatūru norādot, ka līgumiskie procenti un līgumsods gadījumos, kad līdzējs tiesīgi atkāpjas no līguma, ir atlīdzināmi līdz brīdim, kad līgums beidz pastāvēt. Izskatāmajā lietā tas ir 2010.gada 11.janvārī.

[10] Pastāvot šādiem apstākļiem, spriedums atceļams daļā par nokavējuma procentu par laiku no 2010.gada 12.janvāra līdz 2010.gada 19.aprīlim Ls 13 135,13 piedziņu un daļā, ar kuru tiesa noteikusi prasītājai tiesības par laiku no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt nokavējuma procentus 0,5% apmērā dienā no aizdevuma pamatsummas un procentu par aizdevuma lietošanu kopsummas Ls 26 806,39. Tā kā atceļot spriedumu daļā mainīsies arī tiesas izdevumu apmērs, tad spriedums atceļams arī šajā daļā.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 458.panta otro daļu /pers. J/ atmaksājama drošības nauda 284,57 *euro*.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474.panta 2.punktu, Civillietu departaments

n o s p r i e d a

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2012.gada 20.februāra spriedumu atcelt daļā par nokavējuma procentu par laiku no 2010.gada 12.janvāra līdz 2010.gada 19.aprīlim Ls 13 135,13 piedziņu, par prasītājas tiesībām par laiku no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt nokavējuma procentus 0,5% dienā no aizdevuma pamatsummas un procentu par aizdevuma lietošanu kopsummas Ls 26 806,39, kā arī par tiesas izdevumu piedziņu, un šajā daļā lietu nodot jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Pārējā daļā spriedums atstājams negrozīts.

Atmaksāt /pers. J/ drošības naudu 284,57 *euro* (divi simti astoņdesmit četrus *euro* un 57 *euro* centus).

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese	E. Vernuša
Tiesnese	A. Briede
Tiesnesis	V. Maksimovs